

Na cele slyšel zvonit zvony

Profil lidoveckého ministra Jana Dostálka, který nepřežil vyšetřování StB

ONDŘEJ HLADÍK

Někdejší lidovecký politik Jan Dostálek (1883–1955) vedl za první republiky ministerstvo veřejných prací a také ministerstvo průmyslu, obchodu a živností. Za druhé světové války se účastnil odboje proti okupačnímu režimu a po jejím skončení se neúspěšně pokoušel vrátit se na politickou scénu. Po únorovém převratu v roce 1948 se podílel na budování ilegální Křesťansko-demokratické strany. Jeho „buňka“ ovšem byla sledována Státní bezpečností (StB), která jej v roce 1954 při realizaci akce „Orlice“ zatkla. Soudního procesu, na který ho StB chystala, už se ale nedožil, neboť zemřel ve vězeňské nemocnici na Pankráci. Oficiálně na sešlost věkem.

Jan Dostálek na oficiálním portrétu z Národního shromáždění. V nejvyšším zákonodárném orgánu první republiky zastupoval Československou stranu lidovou čtrnáct let. (foto: APS)

Jan Dostálek se narodil 28. dubna 1883 ve vsi Šedivec ležící necelých pět kilometrů od Letohradu.¹ Jeho stejnojmenný otec byl chalupník obhospodařující nevelký pozemek, o jehož přesné rozloze se informace různí. Objevuje se údaj, že to bylo šest hektarů,² avšak další zdroj uvádí deset korců (2,877 ha).³ Matka Barbora, rozená Vítová, pocházela z Helvíkovic nacházejících se nedaleko Žamberku. Manželé měli celkem čtyři děti, ale dvě z nich (Josef a Barbora) zemřely

v raném věku. Dospělosti se dožili pouze bratři František a Jan.

Dostálkovy životní postoje formovala přísná katolická výchova, takže velmi brzy začal ministrovat v kostele a s rodiči absolvoval celou řadu církevních poutí. Pět tříd obecné školy vychodil v sousední Nekoři, další rok navštěvoval školu v poměrně vzdáleném Karlově (nyní Moravský Karlov), načež přešel na žamberskou měšťanku. Roku 1898 odjel do Prahy, aby mohl pokračovat ve studiu na c. k. Vyšší státní průmyslové škole

sídlící v Betlémské ulici. Tehdy bydlel u příbuzných na Smíchově, což značně usnadňovalo jeho život daleko od domova. Maturitu, zaměřenou

- ¹ Život Jana Dostálka podrobně mapuje TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*. Rigorózní práce. Katedra dějin a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, Praha 2006. Rozsáhlý přehled pramenů využitých v této práci ukazuje na podrobný badatelský výzkum autora. Pravděpodobně chybí jen jeden zdroj informací, a to Archiv Kanceláře prezidenta republiky, kde je uložen spis Národního soudu z roku 1939.
- ² *Národní archiv* (NA), Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna 1921–1930, k. 512, sign. D 978/3, Jan Dostálek, zpráva o pověsti J. Dostálka z 24. 8. 1921. Citovaná rigorózní práce s odkazem na stejný pramen však uvádí sedm hektarů.
- ³ *Archiv bezpečnostních složek* (ABS), sb. Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy MV (V-MV), vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, osobní spis J. Dostálka, výpověď J. Dostálka z 6. 7. 1954.

na obor stavitelství, složil v roce 1903 s vynikajícím hodnocením.⁴

Po ukončení středoškolského studia nastoupil do práce jako asistent u architekta a stavitele Gustava Pače. Ale již v květnu 1904 podal žádost o přijetí na místo stavitelského kresliče technického oddělení pražského magistrátu, ačkoliv tehdy dosáhl věku stanoveného k absolvování vojenské služby. Důvodem jeho osvobození od povinnosti nastoupit do rakouské armády se stala srdeční vada (mitrální insuficience). Od konce června 1904 byl už tedy Jan Dostálék zaměstnán na Městském stavebním úřadu Magistrátu hlavního města Prahy, byť zpočátku na dobu určitou. Za další tři měsíce získal stálé místo.

RÁD OD PAPEŽE

První čtyři roky působení na magistrátu zůstával na postu kresliče a teprve v únoru 1908 přišel první významnější služební postup, když byl jmenován provizorním stavebním praktikantem. S druhou polovinou prvního desetiletí 20. století je spojeno i Dostálkovo vysokoškolské studium, ale je otázkou, zda titul Ing. používal oprávněně. Asi nejpřijatelnější vysvětlení problému opět přináší citovaná rigorózní práce, jejíž autor na základě archivního výzkumu dokládá, že J. Dostálék v letech 1907 až 1909 navštěvoval pražskou techniku, ale pouze jako mimořádný student zeměměřičství. To znamenalo, že prošel imatrikulací, chodil na přednášky, avšak nemohl skládat zkoušky. Tudíž ani neukončil studia řádnými státnicemi, po nichž by mu oficiálně náležel inženýrský titul. Nicméně kvůli nevyjasněným pravidlům ohledně používání tohoto titulu v prvních desetiletích

20. století se jím honosili i absolventi vyšších technických škol.⁵

Ve stejné době došlo také ke změnám v rodinném životě J. Dostálka. Roku 1908 se oženil s Antonií Žofíí Schneiderovou z Prahy (nar. 1884) a v rozmezí dvou let se jim narodily dvě dcery, Zdislava a Marie. Později v roce 1919 přibyl ještě syn Jan. Budoucí ministr bydlel před první světovou válkou na několika adresách v centru města.⁶

Do období počátku 20. století spadá i postupné formování Dostálkových politických názorů. Vycházel z příkladu svého otce, jenž pro něj coby starosta rodné vsi představoval zřejmý vzor. To potvrdila Dostálkova profilace jako výrazného zastávce katolické víry a církve. Stejně jako o dění v Praze se proto od roku 1903 živě zajímal i o dění ve východních Čechách. Doma těžil z možnosti seznámit se s politickými špičkami regionu, k čemuž mu dopomohl otec; zaměstnání na pražském magistrátu mu posléze usnadnilo kontakt se zastupiteli. Získával tak bezpochyby první cenné zkušenosti, jak teoretické, tak i praktické, když často veřejně vystupoval během katolické agitace na Žambersku.

Kariéra Jana Dostálka začala nabírat obrátky v dubnu 1906, kdy se aktivně zúčastnil příprav k založení nové politické strany a na žofínském setkání jako jeden z hlavních řečníků vystoupil s projevem O volné škole. Na ustavujícím sjezdu Strany katolického lidu v Čechách, k němuž došlo 17. června 1906, už jednal coby řádný delegát, byť není zřejmé, jaká místní organizace jej nominovala.⁷ Tento den je bezpochyby možné označit za opravdu důležitý pro další život politika Dostálka, neboť během volby předsednictva získal funkci

zapisovatele, čímž se dostal mezi špičky nového politického subjektu.

V letech 1906 až 1910 byl Dostálék aktivním politikem, který hojně veřejně vystupoval, mimo jiné během agitace ve východočeském regionu. Zároveň publikoval celou řadu článků a stal se členem významného katolického sdružení Vlast. Koncem dubna 1908 ho zvolili místopředsedou ústředního výboru strany v pražských městech a ve stejném roce se mu s ohledem na poměrně nízký věk (25 let) dostalo nečekaného ocenění. Byl papežem Piem X. vyznamenán záslužným křížem Pro Ecclesia et Pontifice. V závěru prvního desetiletí 20. století ale přišla roztržka ohledně dalšího směřování strany, v níž nabírali na síle členové s křesťansko-sociálním směřováním. To vyvolávalo odpor u konzervativců, což vedlo k sepsání memoranda hájícího původní politickou orientaci, které podepsal také Dostálék.

Spor vyvrcholil vyloučením všech signatářů z výkonného výboru na třetím sjezdu v březnu 1910. Ti následně začali připravovat obnovení Národní strany katolické v království Českém vzniklé v polovině 90. let 19. století. Činnost politické platformy odštěpené konzervativní frakce byla oficiálně zahájena na schůzi v Praze 2. února 1911, kde byl založen Akční katolicko-národní výbor. Od tohoto kroku již vedla přímá cesta k definitivnímu odtržení a založení nového politického subjektu, jímž byla Katolicko-národní strana konzervativní, což se stalo počátkem srpna 1911. Jan Dostálék opět zastával několik zásadních funkcí. Již předtím byl na postu „jednatele Akčního komitétu“, k čemuž přibýly povinnosti zapisovatele jednání, a nakonec ještě získal funkci jednatele strany

4 Obvykle se udává rok 1902, ale TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálék*, s. 17, dokazuje, že se jednalo o rok 1903.

5 Tamtéž, s. 18–20.

6 Postupně to bylo v ulicích Vojtěšská (1905–1908), Na Perštýně (1908–1909), Bartolomějská (1909–1912), Nerudova (1912–1915) a Libušina (1915–1927).

7 K politickým stranám před rokem 1918 blíže MALÍŘ, Jiří: *Systém politických stran před rokem 1918*. In: MALÍŘ, Jiří – MAREK, Pavel (eds.): *Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu v letech 1861–2004. Díl 1, 1861–1938*. Doplněk, Brno 2005, s. 17–58.

Vznik Československé strany lidové

Snaha po sjednocení katolických politických stran v českých zemích existovala již během první světové války a vyvrcholila v druhé polovině roku 1918. Hlavní zásluhu na tom měl předseda Moravsko-slezské křesťansko-sociální strany Msgr. Jan Šrámek (1870–1956). Dne 10. září 1918 bylo v Brně na společné schůzi výkonných výborů, poslanců a redaktorů křesťansko-sociální a Katolicko-národní strany odsouhlaseno rozhodnutí sloučit obě strany v jednu, a to na základech národně-demokratických a sociálně-reformních.

Ustavující zemský sjezd nově vzniklé Československé strany lidové (ČSL) se v Čechách konal 5. a 6. ledna 1919 v Praze. K zmíněným katolickým stranám se přidala ještě Konzervativní lidová strana, která s oběma politickými subjekty již před válkou kandidovala ve volební koalici. Všechny tři strany si na pražském sněmu odsouhlasily rozpuštění a následné ustavení jediné Československé strany lidové. O tři týdny později (26. ledna 1919) v Brně potvrdil sloučení i I. zemský sjezd na Moravě.

Stranické zemské výbory v Čechách a na Moravě fungovaly ještě několik let víceméně samostatně a spojeny byly pouze poslaneckým klubem, jehož předsedou se stal Jan Šrámek. Ten byl hlavní postavou strany až do roku 1948, kdy byl komunisty zatčen a až do své smrti nezákonně internován.

Zdroj: *Stručná Historie ČSL a KDU-ČSL* – viz kdu.cz/o-nas/historie (citováno k 17. 1. 2024)

Znak Československé strany lidové používaný do roku 1938 (foto: Wikimedia Commons)

pluku, ale jeho nasazení na frontu už nejspíš nebylo aktuální. Zásadní zlom přišel v srpnu 1916. Tehdy byl definitivně zproštěn služby se zbraní a přeložen jako písař do kanceláře vojenského velitelství v Praze. Na tomto místě zůstal až do konce války s tím, že do civilu odešel v hodnosti svobodníka, kterou získal během prosince 1917.¹⁰

Zařazení do vojenské kanceláře přineslo Janu Dostálkovi kromě zažehnání nebezpečí odchodu na frontu i další výhodu. Mohl navštěvovat svoji rodinu, která už od února 1915, tedy od měsíce, kdy narukoval, žila v Libušině ulici pod Vyšehradem.¹¹ Navíc se mu během dovolených dařilo navštěvovat rodiče v Šedivci.

MINISTREM

Po propuštění z vojenské služby se Dostálek vrátil na pražský magistrát, kde pokračoval v práci coby zaměstnanec revize technické účtárny (později vrchní stavební revident).¹² Následoval další služební postup, který tu však nebude podrobněji analyzován, neboť jako zásadnější se

(později přejmenováno na ústřední tajemník strany). A znovu přišla agitace, především na venkově, kde přesvědčoval posluchače o přednostech konzervativních postojů (hovořil mimo jiné na Zbraslavi, v Pečkách, Hradci Králové či v Modřanech).

Březen 1912 však přinesl další vnitřní rozpory a vznik nové Konzervativní strany lidové. Jan Dostálek opět získal místo v jejím vedení. Nastalou situaci glosovali v časopisu *Den* slovy: „*Brzy bude v Čechách více stran než jejich příslušníků.*“ Do roku 1914 se pak Dostálek staral především o agitaci ve středních a východních Čechách.⁸

Kvůli srdeční vadě mu po vypuknutí první světové války nehrozilo okamžité nasazení do bojů, leč veškerá politická činnost byla výrazně

omezena. Pocitu bezpečí mimo bojové linie si ale Dostálek neužíval dlouho. Po velkých lidských i materiálních ztrátách rakousko-uherské armády se branná povinnost nevyhnula ani jemu a 12. února 1915 musel jako jednoroční dobrovolník předstoupit před odvodní komisi, která ho odeslala k IV. náhradní rotě 88. pěšího pluku do Berouna.⁹ Již 3. března ho však shledali neschopným nošení zbraně a dočasně zprostili vojenské služby. Vír válečných událostí měnil rychle situaci nejen na frontě, ale i v zázemí, takže 27. května znovu nastoupil k činné službě. Měl však opět štěstí, protože se doma nakazil spálou a místo k výcviku ho odeslali do karantény ve vojenské nemocnici v Praze na Pohořelci. Po propuštění setrval nadále v řadách 88. pěšího

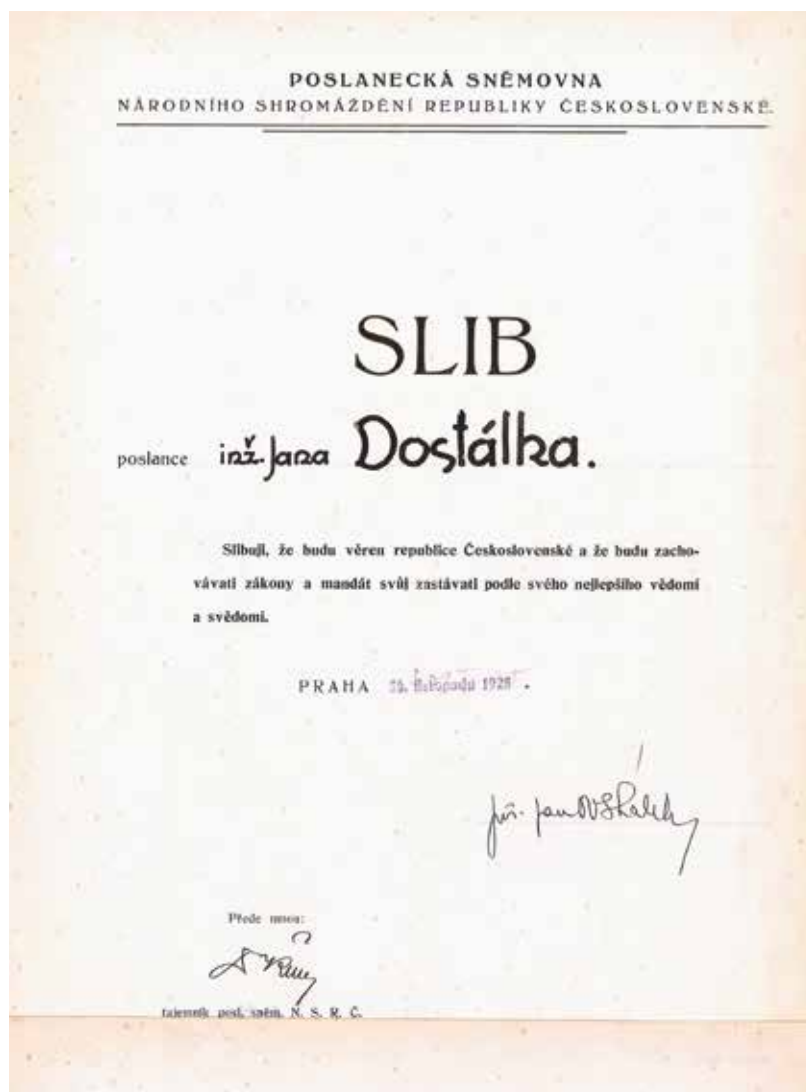
8 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 39–48.

9 Beroun byl doplňovacím okresem 88. pěšího pluku. Branci byli nejprve zařazeni k výcviku do náhradní (doplňovací) rotý a posléze odcházeli v pochodových rotách na frontu.

10 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 27–28.

11 NA, f. Policejní ředitelství Praha II – pobytové přihlášky, Jan Dostálek, nar. 1883.

12 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 27–30.

Poslanecký slib Jana Dostálka z 30. listopadu 1925. Ve sněmovně působil až do 21. března 1939. (foto: APS)

vstupoval jako kandidát číslo jedna za Královéhradecký kraj. Tato pozice mu zaručovala téměř jistý úspěch, jenž se také dostavil. Zvolili ho již v prvním skrutiniu, takže 30. listopadu 1925 mohl podepsat poslanecký

Vrcholem Dostálkovy kariéry bylo jmenování ministrem průmyslu, obchodu a živnosti v roce 1934

slib. Na zasedání v prosinci téhož roku získal funkci místopředsedy sněmovny, což u nově zvolených poslanců nebývalo obvyklé.¹³ Prameny k druhé polovině 20. let přinášejí i zprávu o dalším Dostálkově stěhování. Roku 1927 opustil Podskalí a přesunul se blíže k budově parlamentu, který tehdy sídlil v Rudolfinu. Od té doby žila rodina na Masarykově nábřeží 18 v domě skýtajícím přímý výhled na Střelecký ostrov.¹⁴

Po volbách v roce 1929 přišel další významný okamžik a vlastně vrcholné období politické kariéry Jana Dostálka. V druhé vládě Františka Udržala získal post ministra veřejných prací. Na počátku hospodářské krize tak převzal řízení resortu, který byl významným poskytovatelem práce, protože do jeho kompetencí spadala příprava velkých státních zakázek týkajících se například stavby silnic, přehrad či železničních tratí. To samozřejmě navyšovalo jeho pracovní vytížení. Současně je ale počátek 30. let dobou, kdy získal řadu ocenění za neúnavnou práci. Hned v únoru 1930 to byl řád rumunského krále Carola II. a v červnu téhož roku se stal komturem řádu Božího hrobu

jeví politická činnost, jež ho dovedla až k nejvyšším vládním postům. I po vzniku Československé republiky zůstal věrný svému předválečnému katolickému smýšlení a zúčastnil se zakládacího sjezdu Československé strany lidové počátkem roku 1919, v níž získal místo v užším výboru. Mimo to reprezentoval stranu v pražském zastupitelstvu, působil jako častý přispěvatel do lidoveckého

tisku a navázal na vystupování na veřejných shromážděních (např. v Chotěboři, Polné, Pardubicích nebo Ledči nad Sázavou).

Postup ve stranické hierarchii přinesl 2. zemský sjezd, k němuž došlo v květnu 1921. Tehdy se Jan Dostálek stal členem užšího výkonného výboru a současně také prezidia ČSL. Dalším zásadním okamžikem se staly parlamentní volby v roce 1925. Do nich

¹³ Tamtéž, s. 50–67.

¹⁴ Ve 30. letech se stěhoval ještě dvakrát. V roce 1934 na adresu Washingtonova 3 a roku 1939 na Bachmačské náměstí v Dejvicích. NA, f. Policejní ředitelství Praha II – pobytové přihlášky, Jan Dostálek, nar. 1883.

odměnou za neúnavnou činnost ve prospěch katolické církve.¹⁵

Z tohoto období se dochovaly i zprávy o tom, jaký byl vztah ministra Dostálka k prezidentovi T. G. Masarykovi. Jan Tilsch uvádí, že byl sice korektní a uznalý, ale zároveň i ostražitý či rezervovaný, což pramenilo z prezidentova odtažitého přístupu ke katolíkům obecně, a tudíž i lidovcům v rámci politického spektra tehdejšího Československa.¹⁶ Tuto charakteristiku Dostálkových postojů ale zajímavě dokresluje jeho setkání s přednostou Kanceláře prezidenta republiky JUDr. Přemyslem Šámalem v prosinci 1932. Oba muži se tehdy sešli na pracovní večeři, kterou však očividně iniciovala přímo hlava státu: „V dorozumění s panem prezidentem pozval jsem ministra Dostálka na večeři do restaurantu Šramotova.“¹⁷ Důvod této schůzky je zřejmý. Z hlášení, které o ní JUDr. Šámal podal, vyplývá, že prezident měl zájem neoficiálně či polooficiálně získat informace k zákulisním praktikám a mezistranickým bojům na ministerstvu. V rámci politiky Hradu to ale nepředstavovalo neobvyklý krok a ministr Dostálek rozhodně nebyl jediný, kdo podobné pozvání dostal.

Nelze přehlédnout, že mu nebyla příliš po chuti politická řevnivost a klientelismus, s nimiž se po převzetí úřadu setkal, takže o tom hovořil „velmi upřímnými a otevřenými slovy“ a podrobně vylíčil, „do jakého stranického a korupčního prostředí se dostal...“ Zároveň ale situaci využil k podpoře svých zájmů, když poukázal na

nekalé praktiky politických konkurentů. K tomu také uvedl konkrétní příklady a stěžoval si „na stranické zásady organisace ministerstva a zásahy přímo neuvěřitelné. Na příklad zjistil u svého prezidiálního sluhu nesprávnosti. Když ho chtěl přeložiti z presidia o poschodí níže, hned intervenovali činitelé národně-socialistické strany a zabránili [jeho] přeložení.“¹⁸

V nejvyšších patrech politiky zůstal Jan Dostálek téměř po celá 30. léta. Za vrchol jeho kariéry je možné považovat jmenování ministrem průmyslu, obchodu a živností při sestavování nové vlády Janem Malypetrem roku 1934. Avšak parlamentní volby v červnu 1935 přinesly lidovcům ztrátu hlasů, což pro Dostálka mimo jiné znamenalo návrat na ministerstvo veřejných prací, v jehož čele pak setrval až do 22. září 1938, kdy podal demisi společně s ostatními členy Hodžovy vlády.¹⁹ V předchozích krizových měsících ale patřil k zastáncům myšlenky obrany hranic země a vymezoval se proti odstoupení pohraničí nacistickému Německu. Poté působil už jen jako poslanec Národního shromáždění za lidovce a od 15. prosince 1938 jako člen Strany národního sjednocení. Z politické scény odešel 21. března 1939.²⁰

ZA VÁLKY

Předchozím vývojem událostí vyčerpaný Dostálek se přestěhoval do Kostelce nad Orlicí. Roku 1934 tam totiž od děkanství koupil pozemek a na něm postavil vilu, která však patřila jeho manželce Antonii.²¹ Během

druhé světové války se zcela stáhl do ústraní, věnoval se rodině a publikační činnosti změřené na historii církevního života i na architekturu. V Hradci Králové mezi léty 1941 až 1945 vydal několik knih: *Katolická inteligence* (Tiskové družstvo Adalbertinum, 1941), *O městě a kultu mrtvých* (Tiskové družstvo Adalbertinum, 1941), *První český arcibiskup Arnošt z Pardubic* (Tiskové družstvo Adalbertinum, 1942), *Úcta sv. Václava na území Královéhradecké diecéze*, 1. díl (Tiskové družstvo Adalbertinum, 1942),²² *Liturgický sloh a novodobá tvorba chrámová* (Družstevní tiskové podniky, 1945).

Po osvobození se Jan Dostálek pokusil o návrat do politiky. Znovu vstoupil do ČSL a zejména ve východních Čechách začal být velmi aktivní. Objevil se dokonce v návrhu lidovecké kandidátní listiny do Prozatímního národního shromáždění za volební kraj Hradec Králové. To však nakonec odmítl. Důvodem k tomuto rozhodnutí se mimo jiné stalo jeho vyšetřování kvůli článkům publikovaným roku 1939 v týdeníku *Orličan*, v nichž vyzýval k rozváznému jednání. O to se významně zasloužil Místní národní výbor (MNV) v Kostelci nad Orlicí, který již v červenci 1945 poslal inkriminované texty k posouzení komunistickému ministru vnitra Václavu Noskovi. Výsledné prohlášení o jeho nepříteli statečném postoji hrozilo diskreditací celé strany, takže představovalo silný impulz k rezignaci. Případ se navíc protáhl až do roku 1947, a to opět kvůli regionálním úřadům, konkrétně Okresní

15 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 74–76.

16 Tamtéž, s. 74.

17 Archiv Kanceláře prezidenta republiky (AKPR), f. Kancelář prezidenta republiky (KPR), protokol Tajný (T), sign. 1817/32, zpráva P. Šámala o konání večeře s ministrem Dostálkem z 13. 12. 1932.

18 Tamtéž.

19 Vláda premiéra Milana Hodži přijala po nátlaku Francie a Spojeného království dne 21. září 1938 německý požadavek na postoupení pohraničních území s převahou německého obyvatelstva Německu. Tento krok vyvolal velkou nespokojenost obyvatelstva a rozsáhlé demonstrace, takže 22. září 1938 vláda odstoupila. Nahradila ji úřednická vláda vedená generálem Janem Syrovým. PACNER, Karel: *Osudové okamžiky Československa*. Praha, Brána 2012, s. 163–167.

20 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 80–91.

21 AKPR, f. Národní soud, sign. NS 113/39, zápis z 19. 6. 1940.

22 Společně s Antonínem Šormem.

vyšetřovací komisi, jež podala žádost o přezkoumání Dostálkova chování v letech okupace.²³

Jednání vyvrcholilo veřejným líčením Trestní nalézací komise Okresního národního výboru v Rychnově nad Kněžnou, které začalo 4. prosince 1946. Po vysvětlení obsahu uvedených článků a předložení dokladů Dostálek rozsáhle popsal své počínání během okupace a údajnou odbojovou činnost: „[...] *svoji statečnost dokládám tím, že jsem byl za doby okupace ilegálně činným od podzimu 1939, a to v mezinárodní ilegální skupině ‚Viktoria‘, čís. ev. 25 601 a dále v ilegální odbojné skupině ‚Magistrátní‘, ev. č. 34, o čemž přikládám k nahlédnutí oba průkazy. Vedle toho dodával jsem důležité vnitropolitické i zahraniční zprávy odbojové domácí vojenské skupině ‚Tajemník‘, kterou vedl [divizní] generál [František] Hrabčík, pplk. Chincel a nyníjší mjr. Miroslav Svoboda. Jako ilegální pracovník měl [jsem] za úkol šířit národní optimismus a zejména mezi duchovenstvem. [...] V roce 1944 na jaře smluvil jsem s plukovníkem vlád. vojska Jaroslavem Hanfem v Kostelci n. Orlicí s vědomím [brigádního] gen. [Karla] Procházky z Hradce Králové zasazení vládního vojska proti německé branné moci, což bylo zmařeno odvoláním vládního vojska do Itálie.*“²⁴

Tato Dostálkova tvrzení o odbojové činnosti za druhé světové války se zatím nepodařilo v plné šíři ověřit dalšími prameny. O Dostálkově působení v odbojové skupině Viktoria nicméně později vypovídal také jeho zeť Rudolf Jukl, jenž pracoval ve vedení Zbrojovky Brno a doložil

spolupráci s opatem Strahovského kláštera Stanislavem Bohuslavem Jarolímekem spočívající mimo jiné v dodávání zpráv o situaci ve Zbrojovce. V Archivu bezpečnostních složek se také dle citované práce Jana Tilsche nachází stručná zmínka o Dostálkových kontaktech s velitelem Obrany národa gen. Josefem Bílým.²⁵

Únor 1948 představoval pro Jana Dostálka velké životní zklamání a doslova osudovou ránu

Po vyložení popsanych skutečností Trestní nalézací komisi bylo 18. ledna 1947 jednohlasně rozhodnuto o zastavení celého řízení. Z předchozího konání MNV v Kostelci nad Orlicí je však zřejmé, že již tehdy se objevily snahy bývalého ministra Dostálka diskreditovat.

V ILEGALITĚ

Únor 1948 představoval pro Jana Dostálka velké životní zklamání a doslova osudovou ránu. Výsledek vládní krize a převzetí moci komunistickou stranou označoval za osobní selhání prezidenta Edvarda Beneše, a proto ani nemůže překvapit jeho odchod z ČSL zanedlouho poté. V příštích letech žila jeho rodina velmi izolovaně a výrazně omezila styky s lidmi z Kostelce nad Orlicí. Již ale roku 1949 začaly na Dostálka doléhat první zásadnější změny. O vilu tehdy sice nepřišel, ale bytová komise mu nařídila, aby uvolnil část svého „nadměrného“ bytu dalším nájemníkům. Horní

patro nejprve přenechal bývalému továrníkovi Otakaru Rojkovi, ale to nebylo dostačující. Mimo jeho zetě Rudolfa Jukla proto přibyli i další, „politicky prověřeni lidé“, kteří pak na rodinu původního majitele domu donášeli.

Jako první byl postižen Rudolf Jukl, který byl zatčen a na začátku roku 1951 odsouzen v procesu Pícha a spol. s představiteli církevní hierarchie k sedmi letům odnětí svobody.²⁶ Dostálek zůstával po komunistickém převratu stranou dění, ačkoliv je zřejmé, že s nově vzniklou situací přinejmenším nesouhlasil. Rozhodně tehdy ale nebyl sám, neboť přímo v Praze se začali scházet předúnoroví členové ČSL, kteří vedli diskuze o možnostech, jakým způsobem dále pokračovat v práci, jestli být aktivní v rámci „obrozené“ lidové strany, nebo zvažovat možnost vzniku jakési podzemní alternativy. Ta měla vygradovat přípravami k založení ilegální Křesťansko-demokratické strany (KDS) v roce 1949,²⁷ jež se stane platformou pro „vyakčnené“ či s poúnorovým vývojem politické situace nespokojené lidovce.²⁸

Vznik neoficiální KDS je však v současnosti hodnocen rozporuplně. Na jednu stranu je pokládán čistě za konstrukt Státní bezpečnosti s cílem perzekuce špiček ČSL, jak uvádí například i autor citované rigorózní práce,²⁹ zároveň však existují informace o skutečné odbojové skupině. Tento názor se objevuje v regionálních tiskovinách, např. ve *Zpravodaji města Kostece nad Orlicí*, v němž byl publikován stručný Dostálkův biogram odvolávající se na zdroje Konfederace

23 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, podsvazek 10, žádost Okresní vyšetřovací komise v Kostelci nad Orlicí z 26. 10. 1945.

24 Tamtéž, veřejné hlavní přelíčení Trestní nalézací komise ONV Rychnov nad Kněžnou ze 4. 12. 1946.

25 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 96.

26 K procesu blíže VODIČKOVÁ, Stanislava: Nebezpečný člověk a nežádoucí reakcionář – pater František Štverák. *Securitas Imperii*, 2011, č. 18, s. 226–258.

27 Křesťansko-demokratická strana bylo pojmenování, které se ustálilo jako nejužívanější, a také StB s ním během výslechů pracovala nejčastěji. Ve vyšetřovacím spisu lze ale nalézt různé varianty názvu strany: Křesťansko-demokratické hnutí, Křesťansko-demokratické hnutí Čechů a Slováků, Liberálně republikánská strana a některá provolání jsou autorizována Národní radou Křesťansko-demokratického hnutí Čechů a Slováků.

28 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, osobní spis Františka Hofmana, výpověď F. Hofmana z 28. 4. 1954.

29 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 110.

Co chce nové hnutí Čechů a Slováků. 84

Usilovati o to, aby se Trvalý mír a šťastný život, OBČANE, BRATŘE a SESTRO,
prožít ve šťastné, spokojené a radostné životě.

Chce své znovuzřízení, upevnění občanských svobod, právní jistotu, spravedlnost, věrnost, sociální lásku k bližním, spravedlivou mzdu za poctivou práci, zajištění spokojeného a klidného stáří, nové uspořádání hospodářského života, svobodné podnikání bez vykořisťování jiných, šťastnou křesťanskou rodinu, svobodu všem a šťastný život každému jedinci.

Zavrhuje liberalismus, dravý kapitalismus, surový a nelidský materialismus, marxismus, komunismus, socialismus a ostatní nauky i teroristické metody, které ničí poctivého občana.

Povede nejostřejší boj proti těmto zrádným, přežitým lžinaukám.

Nové křesťansko-demokratické hnutí seskupí a vyhoví charakterní, poctivé a věrné Čechy a Slováků, kteří trvalými duchovními zásadami zajistí šťastnou, svobodnou republiku Čechů a Slováků v nové, svobodné Evropě.

Vstup do našich řad - občane, bratře a sestro - chceš-li spokojený život a svobodnou demokratickou republiku.
Vyplň přihlášku a učiníš šťastným sebe i národ.

Pro Boha a Vlast: Křesťansko-demokratické hnutí
Čechů a Slováků.

K D H

P ř i h l á š k a z a č l e n a
křesťansko-demokratického hnutí Čechů a Slováků.

1/ Jméno a příjmení:

2/ Přesná adresa bydliště:

3/ Narodil/a/ dne měsíc rok obec
okres náboženství národnost
stav počet dětí jejich stáří

4/ Povolání/původní, příp. přechodné/:

5/ Byl členem KSČ, kandidátem KSČ, od kdy do kdy

Prohlašuji na svou čest, že jsem neposkytl své ruce ani na komunistického ani na nacistického teroru, že souhlasím se zásadami křesťansko-demokratického hnutí Čechů a Slováků, chci rozkvět a blahobyt naší vlasti a všeho lidu.
K tomu mi dopomáhej Bůh.

Dne Vlastnoruční podpis:

Přijal/nepřijal/načlenění schází dne
..... razítko
předseda jednatel

Přihláška do ilegálního Křesťansko-demokratického hnutí (Křesťansko-demokratické strany). To se po únoru 1948 stalo platformou pro lidovce nespokojené s vývojem politické situace. (foto: ABS)

navštívil tehdy bezmála sedmdesátiletého Dostálka kostelecký rodák František Hofman, který před únorem 1948 vykonával funkci okresního jednatele ČSL v Praze XVI (Smíchov, Radlice, Hlubočepy, Malá Chuchle).³¹ Informoval jej o tom, že je členem vznikající ilegální skupiny složené z předúnorových členů ČSL, která by se měla stát základem nové lidové strany po očekávaném zvratu politické situace v Československu. Hlavním účelem setkání ale byla povinnost přetlumočit Dostálkovi žádost pražského vedení, aby po změně režimu převzal předsednictví. Zároveň ho Hofman také vyzval k zapojení se do činnosti a vytvoření „stranické“ pobočky v Královéhradeckém kraji.

Na návrh, aby se stal členem nově zřízené lidovecké neoficiální organizace Jan Dostálek zareagoval kladně, ale k převzetí předsednictví se stavěl spíše vyhybavě. Přibližně po měsíci jej proto Hofman v Kostelci nad Orlicí navštívil znovu a požadavek pražské organizace zopakoval. Tehdy se měl Dostálek rozhodnout k tomu, že svolá první konspirační schůzku bývalých členů ČSL z regionu, u nichž si byl jistý jejich negativním postojem vůči lidové demokratickému zřízení.³² Jednalo se o JUDr. Hugo Sakrejdu, bývalého soudního čkatele působícího u okresních soudů Nové Město nad Metují a Rychnov nad Kněžnou a od 1. července do 17. září 1951 profesního soudce v Broumově, který byl posléze „dobrovolně“ přefázen do výroby,³³ a MUDr. Františka Pupse, očního

politických vězňů.³⁰ Ačkoliv se vzhledem k Dostálkovu vysokému věku a nepřilíh dobrému zdravotnímu stavu nabízí akceptace první z nastíněných variant, nelze ani druhou zcela opomenout. Podobné snahy jsou

totiž zachytitelné také u národních socialistů. Jaký tedy měl být podíl bývalého ministra Jana Dostálka na lidoveckých pokusech vystoupit proti komunistickému režimu? V první polovině roku 1952

30 Společenská kronika: ING. JAN DOSTÁLEK * 28. 4. 1883 + 20. 3. 1955 [sic]. *Zpravodaj města Kostelec nad Orlicí*, 2005 (březen), s. 16.

31 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, osobní spis Františka Hofmana, životopis F. Hofmana z 20. 2. 1954.

32 Tamtéž, osobní spis J. Dostálka, výslech J. Dostálka z 5. 8. 1954.

33 Tamtéž, osobní spis Huga Sakrejdy, výpověď H. Sakrejdy ze 7. 7. 1954.

Poslední bydliště Jana Dostálka v Kostelci nad Orlicí, kde byl v roce 1954 zatčen. Díky projektu Poslední adresa zde byla v roce 2018 umístěna pamětní tabulka připomínající jeho osud. Dnes ve vile sídlí mateřská škola. (foto: Přemysl Fialka)

program a směrnice pro činnost KDS, stejně jako provolání k občanům Československa. Tohoto úkolu se zhostil H. Sakrejda, který na pozdější schůzky přinesl koncepty požadovaných dokumentů.³⁶

Po ujednání užší spolupráce odjel Jan Dostálek do Prahy, kde podle instrukcí Františka Hofmana o vzniku hradecké skupiny informoval JUDr. Stanislava Suchánka, bývalého soudce a člena krajského vedení ČSL. Současně dal najevo souhlas s převzetím předsednictví strany po očekávané změně politické situace.³⁷ Další Dostálkova protistátní činnost mezi léty 1952 a 1953 spočívala především v pořádání schůzek, buď v Novém Městě nad Metují, nebo u něj doma v Kostelci nad Orlicí, během nichž prováděli výše uvedení úpravy zmíněných směrnic a provolání, o čemž s přispěním F. Hofmana informovali pražskou část organizace.³⁸ Celá věc se tak odehrávala spíše v přípravné rovině, protože nedošlo k žádnému znásobení aktivit, například k šíření sepsaných politických prohlášení ve formě letáků.

PROCESU SE NEDOŽIL

lékaře z Rychnova nad Kněžnou.³⁴ Třetím účastníkem byl Josef Dvořák, dříve ředitel lidové záložny a později úředník městské spořitelny v Novém Městě nad Metují,³⁵ kterého přizval H. Sakrejda.

K setkání došlo během druhé poloviny roku 1952 v Novém Městě nad Metují v bytě H. Sakrejdy. Zúčastnil se ho také F. Hofman, jenž byl spojkou s pražskou skupinou. Tehdy bylo ujednáno, že je nutné vypracovat

Ačkoliv malá skupina lidovců soustředěných okolo Jana Dostálka nepatřila mezi nijak zvlášť aktivní odpůrce komunistické moci, nemohla už kvůli předchozí politické příslušnosti uniknout zájmu StB. Přesto

34 Tamtéž, osobní spis Františka Pupse, výpověď F. Pupse ze 7. 7. 1954.

35 Tamtéž, operativní podsvazek „Orlice“, důvodová zpráva ze 14. 6. 1954.

36 Tamtéž, osobní spis Jana Dostálka, výslech J. Dostálka z 5. 8. 1954.

37 Tamtéž, osobní spis Františka Hofmana, výpověď F. Hofmana z 3. 6. 1954.

38 Tamtéž, osobní spis Jana Dostálka, výslech J. Dostálka z 5. 8. a 11. 8. 1954.

na ně vyšetřovatelé upřeli pozornost až poté, co byl v říjnu 1953 kvůli šíření protistátních letáků zatčen Jan Blümmel.³⁹ Jeho bratr Václav nejenže ilegální provolání vyráběl, ale měl také úzké vazby na JUDr. Suchánka, jenž patřil mezi členy pražské organizace KDS, což ve svém důsledku přineslo zkázu i Dostálkovi a jeho spolupracovníkům.⁴⁰

Po agenturním rozpracování východočeské skupiny, které probíhalo od podzimu 1953, dospěla StB k názoru, že přišel čas k realizaci akce „Orlice“. Krajská správa Ministerstva vnitra (KS MV) v Hradci Králové proto 29. června 1954 zpracovala návrh na zatčení Jana Dostálka,⁴¹ načež do jeho vily v Kostelci nad Orlicí vyrazila 2. července ráno zatýkácí skupina vedená podporučíkem Jindřichem Markem. Jak vyplývá ze vzpomínek Dostálkovy dcery Marie, už během prvních chvil, včetně následné domovní prohlídky, byl postup příslušníků StB velmi hrubý a nenechali jejího otce ani se pořádně obléct, byť oficiální dokumenty hovoří o opaku.⁴² Ještě týž den ve tři čtvrtě na pět odpoledne byl bývalý ministr přivezen do věznice v Hradci Králové, čímž se de facto uzavřel jeho život na svobodě.⁴³

Na uvěznění navázal obvyklý koloběh výsledků vedených příslušníky KS MV, o jejichž průběhu si

nelze dělat žádné iluze, a agenturní rozpracování na cele. Zprávy spolupracovníků Bezpečnosti založené do vyšetřovacího spisu jsou bezpochyby jediným zdrojem informací o zdravotním stavu Jana Dostálka po zatčení a lze říci, že na tom byl od začátku velmi špatně. Po necelých dvou týdnech ve vazbě již měl velké problémy: „[...] chodí jinam, než kam chce, a nemůže se skláněti k zemi, aniž by trochu nevrávorál. V noci chodí, protože ho zlobí noha, nebo se pohybuje v posteli, chvílemi se mu velmi třesou ruce.“⁴⁴ Zakrátko je však zřejmé výrazné zhoršení psychiky: „[Dostálek] Vidí, že prší nebo mží, když je pěkné počasí, slyší zvonit zvony, když nezvoní apod., často se potácí.“⁴⁵ V půlce srpna již byla situace velmi vážná: „Před třemi dny Dostálek omdlel a padl na zem, když byl již před tím jednou upadl. Včera rovněž upadl a dnes se zdá, že mu dělá chůzení potíže.“⁴⁶

Kromě čím dál horšího Dostálkova stavu ale zprávy jeho spoluvězňů přinášejí i řadu poznatků, které jasně ukazují, že tvrzení o zkonstruování celé kauzy Státní bezpečností nemá oporu ve studovaných archiváliích.⁴⁷ Často se opakují výpovědi jako: „Počítá s tím, že celá akce se zřízením křesťansko-demokratické strany je známa bezpečnostním úřadům...“⁴⁸ Tento dostatečně zřetelný doklad o reálných základech popsanych skutečností

ještě dotvrzuje kritika počínání dalších vyslýchaných: „[Dostálek] Zlobí se na Hofmana, že pověděl všechno, i to, na co by si on ani nevzpomněl“. Zároveň s povděkem kvitoval statečný postoj jiných: „Z toho vidí, že nejlépe se držel dr. Pups, protože se nemluvalo o schůzkách u něho konaných...“⁴⁹

„Vidí, že prší nebo mží, když je pěkné počasí, slyší zvonit zvony, když nezvoní apod., často se potácí“

Na konci srpna 1954 byl Dostálek převezen do nechvalně proslulé věznice StB v Praze Ruzyni, kde probíhalo další vyšetřování téměř až do podzimu 1954.⁵⁰ Po jeho ukončení podala Generální prokuratura v Praze dne 25. listopadu žalobu obsahující i návrh na konání procesu u Nejvyššího soudu.⁵¹ Na jejím základě byl 29. března 1955 zahájen proces Schaffer a spol. Ale toho se Jan Dostálek již nedožil.⁵² Jeho zdravotní stav, který byl špatný už od počátku uvěznění, se zhoršil natolik, že musel být 16. února 1955 převezen do vězeňské nemocnice na Pankráci, kde 21. března v půl desáté dopoledne zemřel. Léčebný a ohledací list dokládá, jak moc musel v posledních týdnech života trpět. Jako bezprostřední příčina smrti

39 Blümmel byl členem Orla a k jeho případu se vztahuje vyšetřovací spis ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-1447 MV.

40 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 108.

41 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, operativní podsvazek „Orlice“.

42 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 113.

43 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, osobní spis J. Dostálka, rozkaz k zatčení z 1. 7. 1954.

44 Tamtéž, operativní podsvazek 7, agenturní zpráva z 13. 7. 1954.

45 Tamtéž, agenturní zpráva z 19. 7. 1954.

46 Tamtéž, agenturní zpráva z 16. 8. 1954.

47 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostálek*, s. 117, obhazuje hypotézu konstrukce celé kauzy tvrzením, že spoluvězni-agenti na celách měli zatčené naučit požadované texty výslechů. To však odporuje účelu využití agentů z řad vězňů, jejichž hlavním úkolem bylo získávat doplňující informace o jednání zatčených. Pokud by měli snahu učit někoho texty přiznání či výpovědi, přestali by kvůli dekonspiraci plnit svůj primární cíl.

48 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, operativní podsvazek 7, agenturní zpráva z 13. 7. 1954.

49 Tamtéž, agenturní zpráva z 10. 8. 1954.

50 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, podsvazek 3, příkaz k eskortě J. Dostálka z 30. 8. 1954.

51 Tamtéž, skupinový spis, žaloba Generální prokuratury v Praze z 25. 11. 1954.

52 Proces Schaffer a spol. probíhal u Nejvyššího soudu v Praze ve dnech 29. 3.–1. 4. 1955 a byli v něm odsouzeni Vilém Schaffer na 22 let, JUDr. Hugo Sakrejda na 18 let, František Hofman na 15 let, MUDr. František Pups na 20 let, PhDr. František Karas na 16 let, JUDr. Josef Pups na 12 let, Ludmila Dvořáková na 12 let a Milada Schafferová na 10 let vězení.

1955 Číslo ohledacího listu: Číslo pitvěního protokolu: 891a

Léčebný a ohledací list

1. Jméno osobní (křestní): **Jan** 2. Datum narození: **28. 4. 1882**
(a) (b) (c) (d) (e) (f) (g) (h) (i) (j) (k) (l) (m) (n) (o) (p) (q) (r) (s) (t) (u) (v) (w) (x) (y) (z)

Jméno rodové (příjmení): **Dostál**
(a) (b) (c) (d) (e) (f) (g) (h) (i) (j) (k) (l) (m) (n) (o) (p) (q) (r) (s) (t) (u) (v) (w) (x) (y) (z)

3. Rodiště (obec): **Šedivec** (ulice, číslo)
(okres): **Zámbek** (kraj, u číselné státi)

4. Bydliště (obec): **Kostelec nad Orlicí** (ulice, číslo)
(okres): (kraj, u číselné státi)

5. Jméno osobní a rodové pozůstalého manžela: **Šnajdrová Antonie** roč. **Šnajdrová**
(a) (b) (c) (d) (e) (f) (g) (h) (i) (j) (k) (l) (m) (n) (o) (p) (q) (r) (s) (t) (u) (v) (w) (x) (y) (z)

6. Jméno osobní a rodové rodičů zemřelého: **Jan Dostál** roč. **Jan Dostál**
Barbora mrtva roč. **Vítková**

7. a) základní (hlavní) nemoc: **Marasmus senilis** *Trvání nemoci: **2 měs.** ** Znak: **794**
b) komplikace, která vedla k smrti: **Pleuritis exsudativa lat dex** 528
Nephrolithiasis dex. Cystopyelitis dex. 602
c) bezprostřední příčina smrti: **Marasmus senilis** 794

8. Pohlaví: **mužské** 9. Rodinný stav: **ženatý**
10. Státní příslušnost: **čsl.** 11. Národnost: **česká** 12. Nábož. vyznání: **rím. kat.**

13. Povolání a postavení v povolání Druh povolání (výrobní odvětví) Postavení v povolání (zaměstnání, úroveň, dílna a pod.)
a) zemědělského **odchovce**
b) živitele, jde-li o dítě
c) manžela, jde-li o manželku, je-li manžela vlastním povoláním
d) dřívější povolání, jde-li o osobu na odpovídání
e) někdejšího manžela, jde-li o vdovu, je-li manžela vlastním povoláním

14. Kým, kde a od kdy byl zemřelý léčen? **Od 16. 2. 1955 - nemocnice věznic 8. 2. Praha**
15. Kde nastalo úmrtí: **Praha 14, Táborská 288** Místo úmrtí: **nemocnice věz. 8. 2. Praha 14**
(doba, v jaké, při převozu, na ulici a pod.)
16. Datum úmrtí: **21. 3. 1955 v 9.30 hod.**
(doba, den, místo, rok)
17. U dětí: a) mrtvé narozených
b) zemřelých do jednoho roku: narozené-nedonošené
do 24 hod. po porodu: délka života v hod.:
do 14 let: byli rodiče spolu oddáni? ano — ne.
Má matka výše uvedeného povolání a jaké?
Při narození váha v gr.:
délka v cm:

Číslo 434, Státní lékařská v Praze - 1955

Jan Dostál zemřel v nemocnici pankrácké věznice 21. března 1955, oficiálně na sešlost věkem (marasmus senilis). (foto: ABS)

smuteční obřad. Urnu přinesl ve stanovený čas příslušník StB.⁵⁴

O rehabilitaci otce se pokusila rodina v uvolněnější atmosféře konce 60. let, když Zdislava Juklová-Dostálová 14. července 1969 podala návrh na přezkum rozsudku Nejvyššího soudu v Praze z 1. dubna 1955. Tu však Zvláštní senát Krajského soudu v Praze zamítl, protože Dostál zemřel ještě před konáním procesu. Následovala žádost o prošetření okolností jeho úmrtí podaná 14. července 1969 ke krajské prokuratuře, a to na základě podezření, že Dostálova smrt mohla být zaviněna činností či nedbalostí orgánů státní moci. I tento požadavek ale Vyšší vojenská prokuratura v Příbrami zamítla. K rehabilitaci Jana Dostála tak nakonec došlo až na základě rozhodnutí Městského soudu v Praze ze 14. prosince 1992.⁵⁵

ONŘEJ HLADÍK (1976) vystudoval historii na Ústavu českých dějin FF UK, kde se zaměřil na raně novověkou městskou kriminalitu. Nyní pracuje v Kabinetu dokumentace a historie Vězeňské služby ČR.

Profesně se zabývá dějinami vězeňství, práva a kriminality a také problematikou III. odboje. Napsal řadu odborných studií a také je autorem či spoluautorem několika publikací, např. *Kriminalita v rudolfské Praze* (Pavel Mervart, Červený Kostelec 2011), *Justiční statky – vězni a zemědělství* (NZM – Pavel Mervart, Praha – Červený Kostelec 2011), nebo *Ve stínu mříží* (Lirego, Praha 2023).

je sice uvedena sešlost věkem, což ale doplňuje informace o zánětu pohrudnice, zánětu močového měchýře a močových kamenech.⁵³ Zpopelnění jeho ostatků proběhlo 25. března v motolském krematoriu bez přítomnosti rodiny. Jeho dceři Zdislavě se

podařilo získat od úřadů souhlas toliko k tomu, aby jí otcovo tělo ještě před tím ukázali. Oproti praxi 50. let navíc rodině povolili urnu uložit na Vyšehradském hřbitově, kde pozůstali brzy ráno ještě před oficiální otevírací dobou uspořádali skromný

53 ABS, sb. V-MV, vyšetřovací spis a. č. V-612 MV, skupinový spis, léčebný a ohledací list z 22. 3. 1955.

54 TILSCH, Jan: *Český politik ing. Jan Dostál*, s. 123.

55 Tamtéž, s. 128–129.